

Irina Airinei

Sortiți să vadă

Editura Ideea Europeană
2012

Colecția: ISTORIA MENTALITĂȚILOR

Coperta colecției: Cristian Negoii

Coperta: Reproducere după Salvador Dali

Lector: Anca Lepădatu

Tehnoredactor: Alexandra-Alina Ionescu

Editura Ideea Europeană

OP-22, CP-113, Sector 1, București,

Cod 014780, Romania

Tel/Fax: 4021-2125692; 4021-3106618

E-mail: office@ideeaeuropeana.ro

www.ideeaeuropeana.ro

Anul apariției: 2012

Ediție Digitală PDF

ISBN 978-606-594-012-3

Copyright © 2012 Ideea Europeană

Această carte în format digital este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc în conformitate cu legile în vigoare.

Cuprins

PREFAȚĂ	8
I. O EDITURĂ, UN EDITOR	10
OVIDIU ENCULSCU - „Nu există o criză a lecturii”	10
ADINA KENEREȘ - În lumea Editurii Compania	12
LUCIAN PRICOP - Paralela 45 și literatura română	15
CRISTIAN NICULESCU - Cartea de învățătură a Editurii Niculescu.....	17
ȘTEFAN IUREȘ - „Ne propunem lărgirea tematicii”	20
LAURENȚIU NAT - Proiect editorial unic	21
AURA CHRISTI - O editură cu proiecte majore.....	22
II. CORESPONDENȚE DIN ISRAEL	24
BARUCH TERCATIN - Sfaturile înțelepților... ..	24
G. MOSARI, SHAUL CARMEL, B. TERCATIN - Trei scriitori într-un suflet românesc ..	25
RUTH BEN ZWI - „Pasărea Profet”	25
<i>REVISTA FAMILIEI</i> - „În cel de-al patrulea deceniu de existență”	27
IOSIF AURESCU - „Tinerețea fără bătrânețe”	27
G. MOSARI - Umorul, dragostea mea.....	29
III. VEDERI DIN ȚARA FĂGĂDUITĂ	30
HAIFA VĂZUTĂ DE PE CARMEL	30
ÎN DRUM SPRE MORMÂNTUL SFÂNT.....	31
LA PAS SPRE MAREA MOARTĂ... ..	31
HOINĂRIND PE „DDEALUL PRIMĂVERII”	32
IV. PORTRET DE SCRITOR.....	33
CAROL IANCU - Pluralitate și multiculturalism	33
ILEANA VULPESCU - „Arta de a transmite”	37
SILVIA KERIM - Pe Fereastra de la Veneția	39
RAOUL ȘORBAN - Un om și un român	42
DAN BERINDEI - „Principala racilă este distrugerea sentimentului național”	44
ION AUREL POP - „Vom fi mândri că suntem români”	48
MIHAI PELIN - „Când o mare națiune îți cade la inimă”	51
ION HOBANA - Privind prin lentilele viitorului... ..	53
ROMUL MUNTEANU - „O viață trăită, o viață visată”	56
AUGUSTIN BUZURA - „Victimele noii revoluții culturale”	59

SOLOMON MARCUS - „Pornind de la un zâmbet”	61
ROMULUS VULPESCU - „Pariul divin”	63
IOANA BERINDEI - „Fără ură, fără patimă, fără dorință de răzbunare”	66
ION IANOȘI - „Eu exorcizez nevrozele anilor '80”	69
SHAUL CARMEL - Iubim poezia carmeliană	71
PAUL MICLĂU - Printre sute de sonete.....	73
V. ACADEMICE.....	77
ÎNTRE TRECUT ȘI VIITOR.....	77
EUGEN SIMION - Academia Română – o forță morală și intelectuală	77
IONEL HAIDUC - „Un for de consacrare”	79
ILIE BĂDESCU - Reglări de conturi în culise	81
IRINA CAJAL - La ceasul amintirilor.....	85
VI. ÎNLUMEA ARTELOR	86
GRIGORE CONSTANTINESCU - Dincolo de prag.....	86
MIHAELA ȘCHIOPU - Ceva.....	89
ALEXANDRU DARIE - Teatrul Bulandra: o școală, un model.....	91
VIOREL MĂRGINEAN - „Din zborul păsării...”	93
CRISTIAN MIHĂILESCU - „Mă simt fiul spiritual al maestrului Jean Rânzescu”	96
FELICIA FILIP - „Credința este secretul acestei armonii”	99
MIHAI MĂNESCU - Între practica și teoria artei	102
GHERGHINA COSTEA - Terra Incognita.....	104
ALEXANDRU TOCILESCU - Despre spectacolul total	106
IRINEL ANGHEL - În antract... ..	107
HORAȚIU MĂLĂELE - „Râsul va mântui lumea”	107
COSTEL CONSTANTIN - „Să-ți respecti rădăcinile și să crezi în ele...”	110
HORAȚIU MĂLĂELE - „Graficatura”	112
TAMARA BUCIUCEANU - O viață închinată teatrului	113
ALEXANDRU BUICAN - Semicentenar Brâncuși	116
GEORGE MIHĂIȚĂ - Teatrul de Comedie ne invită.....	117
VII. PERSONALITĂȚI ALE MEDICINEI ROMÂNEȘTI	118
CONSTANTIN DUMITRACHE - Cum ne reîntoarcem la... Adam și Eva?	118
MIRCEA BURUIAN - „Încearcă să-ți faci datoria și vei afla cine ești”	120
NICOLAE TONCESCU - Literatură și știință.....	123
EDUARD APETREI - „Cum să trăim frumos...”	124
RODICA RADIAN GORDON - „Sunt optimistă pentru viitorul României”	127

MARIANA STOICA - O ambasadoare pentru România.....	129
JEAN STEIGER - Puls românesc la <i>Ultima oră</i>	131
MARIO NANDO VARGA, MARTIN MARCUS - În vizită la <i>Viața Noastră</i>	132
JEAN STEIGER - Între cultură și politică.....	134
G. MOSARI - Dublă lansare.....	135
MADELEINE DAVIDSOHN - Lansare-eveniment: <i>Femeile nopții</i>	136
NOAM YAFFE - „Să fii Om...”	138
DRAGOȘ ȘI IOANA NELERSA - Revista Familiei – relansată.....	140
RODICA RADIAN-GORDON - „Un an excelent în relațiile dintre țările noastre!”	142

În memoria tatălui meu

IRINA AIRINEI: S-a născut la 3 septembrie 1962, în București. Este absolventă a Facultății de Filologie, Universitatea București, precum și a Facultății de Administrație Publică din SNSPA.

În prezent este lector univ. dr. la Școala Națională de Studii Politice și Administrative

A lucrat ca redactor de rubrică în cadrul Agenției Naționale de Presă ROMPRES, ca realizator la Radio România Cultural, ca Șef Departament Cultură la *Cronica Română*. Doctor în filologie al Universității, București.

ALTE COLABORĂRI DE PRESĂ: *Femeia*, *Azi*, *Antena 1*, *Tineretul liber*, *Lettre Internationale*, *Ultima oră*, *Viața noastră*, *Orient expres*, *Revista Familiei* (Tel Aviv).

A PUBLICAT: *Aspects du commerce international*, URSA, București, 1996; *Éléments du secrétariat*, Editura Universității București, 2000; *Franceza pentru administrația publică*, Editura Economică, București, 2001; *Le Français politique et communautaire*, SNSPA, București, 2002; *Petite grammaire de la langue française*, Centrul de pregătire și Perfecționare a Grefierilor, Ministerul Justiției, iunie 2003; *Cahier d'exercices*, Centrul de pregătire și Perfecționare a Grefierilor, Ministerul Justiției, iunie, 2003; *Petit glossaire de termes juridiques*, Centrul de pregătire și Perfecționare a Grefierilor, Ministerul Justiției, iunie, 2003; *Le médiateur européen*, choix de textes pour les étudiants de la Faculté d'Administration Publique, SNSPA, 2004; *Forme fixe în poezia românească* – Editura Cartea Universitară, București, 2005

TRADUCERI: *Engleza de afaceri*, Editura Compania, București, 2001; Hölderlin, *Proză din cealaltă viață*, Editura Compania, București, 2002; *Secolul XX pas cu pas*, Editura Ștefan, București, 2002; 14 cărți ale Editurii germane Ulmer pe teme medicale și agricole; *Formarea Rechtspfleger-ului în RFG*, curs al Școlii Superioare din Schwentzingen, traducere pentru CPPGCPAS din Ministerul Justiției; Articole apărute în 2004 în Mondorama: *Multilingvismul în Uniunea Europeană*, *Condiția femeii în Uniunea Europeană*.

PREFAȚĂ

Agasat de o doamnă care gira rubrica mondenă a unui ziar newyorkez, cu privire la preferințele sale, la întrebarea care este obiectul său favorit din natură, Mark Twain a răspuns în maniera sa unică: „O frumoasă mută!”

Ziarist, traducător, autor de cărți, Irina Airinei îndeplinește doar una dintre condiții. Fiind universitar – doctor în filologie –, predând cursuri, ținând seminarii, pregătind studenți, nu prea are cum să fie mută. Și, cu atât mai mult, ca ziarist de presă scrisă și de radio. Urmărind însă transcrierile interviurilor luate de ea unor personalități din aproape toate domeniile, îți dai seama că, departe de a fi vreo taciturnă, Irina Airinei are o mare calitate: știe nu numai să întrebe, ci mai ales să asculte. Este perfect conștientă că rolul reporterului, dincolo de a descoperi oameni cu vieți și personalități interesante, nu este să se pună în valoare pe sine cu întrebări „inteligente” până la narcisism sau incisive până la obrăznicie, ci dimpotrivă, să se apropie de partenerul de discuție cu discreție, încercând să scoată din mintea și sufletul său tot ceea ce este mai semnificativ și mai interesant. Pentru că oamenilor care au fost „sortiți să vadă” nu le prea place să vorbească despre ei înșiși. Multe dintre interviurile sale aduc aminte de tehnicile arheologice, de migala dezgropării cu delicatețe a frumosului ascuns în eul interlocutorului, refăcând din cuvinte ceea poate, altfel, nu ar fi fost spus niciodată.

Într-o epocă în care o singură imagine a ajuns să valoare cât o mie de cuvinte, Irina Airinei știe că o mie de imagini nu pot valora cât Cuvântul care exprimă o idee.

DORIN SUCIU

Motto:

„E plăcut să fii un om de succes, însă mult mai bine e să fii un om de valoare...”

I. O EDITURĂ, UN EDITOR

OVIDIU ENCULESCU

„Nu există o criză a lecturii”

Directorul general al Grupului Editorial RAO este inginer geolog, absolvent al Universității București. Din 1990, a înființat și coordonat mai multe edituri particulare. În 1993 a fondat Editura RAO pe care o conduce împreună cu soția sa, Anca Enculescu. Înființată în toamna anului 1993, Editura RAO s-a axat, de la bun început, pe publicarea de traduceri din literatura universală. Cu timpul, activitatea editurii s-a amplificat și diversificat, în prezent existând două mari compartimente: unul specializat în traduceri de ficțiune atât pentru copii, cât și pentru adulți, deopotrivă, autori clasici și contemporani, iar celălalt care se ocupă de non-ficțiune și, mai ales, de lucrări enciclopedice, clasificate pe domenii de vârstă. Planul editorial prevede apariția a peste 200 de titluri noi pe an. Editura RAO este unul dintre cei mai activi actori pe piața de carte românească, având o cotă de piață estimată de aproximativ 20%.

Irina Airinei: Domnule director Ovidiu Enculescu, începuturile activității dumneavoastră de editor de succes se situează la începutul anilor '90. Proveniți din afara științelor umaniste, sunteți inginer. Cum a început și a continuat „aventura” editorială care a făcut din RAO una din cele mai importante edituri din România, și, pentru anumite sectoare ale producției editoriale, chiar cea mai importantă?

Ovidiu Enculescu: Editura există din 1993, anul acesta împlinește 13 ani. E un copil, încă, la fel ca toate întreprinderile de acest gen din România. Chiar de la început am încercat să nu ne axăm doar pe un singur domeniu. În momentul în care sunt întrebat ce publicăm cu precădere, răspund: publicăm cărți de ficțiune și de non-ficțiune. În materie de ficțiune, am încercat să acoperim o plajă cât mai largă de genuri literare, mergând până la cărțile de mare succes comercial, dar fără să coborâm prea mult ștacheta. Au fost creionate, încă de la început, seriile RAO clasic, Opere XX, RAO contemporan, precum și categoria intitulată „Succese internaționale”. Am avut, de la început, în vedere și segmentele de public. În funcție de vârsta și de cultura cititorilor am conturat unele serii: RAO pentru copii, RAO pentru tineri și altele. În ceea ce privește non-ficțiunea, cartea de referință, există, în interiorul editurii noastre, categoria de enciclopedii tematice pentru copii. În acest sector am încercat să dezvoltăm producția editorială în cercuri concentrice, de la vârstele cele mai mici până la alte paliere de vârstă. În acest demers ne-a fost alături, timp de 12 ani, Editura *Larousse*. Plecând de la portofoliul acesteia, ne-am construit și noi portofoliul nostru. Dar, în afară de cooperarea cu *Larousse*, am promovat și colaborări cu edituri din Spania, Italia, Anglia, Statele Unite, Germania. În perioada care a trecut, am publicat peste 1500 de titluri, am reușit să vindem, în medie, anual, peste un milion de cărți. În ceea ce privește cifra vânzărilor, deținem primul loc pe piața națională. Dimensiunile ei

sunt modeste față de piața editorială a altor țări occidentale. Se bănuiește că dimensiunea financiară a pieței românești este între 30 și 50 de milioane de euro, anual, iar noi am acoperi cam 20% din piață. Cu un număr de circa 200 de titluri noi pe an, probabil că ne situăm între primii jucători din spațiul editorial românesc.

Care sunt acele arii tematice care, cultivate sistematic, conferă coerența demersului dumneavoastră editorial?

Încercăm să fim ceea ce se cheamă „o editură de familie”, să acoperim întreaga arie de nevoie de cunoaștere, dar și de distracție sau de relaxare. Absolut orice carte este utilă și necesară. Eu cred că e bine să existe și literatură mai ușoară, pentru publicul foarte larg. Dacă omul este atras de o carte, e foarte bine.

Conform unei exprimări devenite loc comun, editorul este un formator de conștiințe. Cât de adevărată sau cât de actuală este această afirmație?

Publicând carte valoroasă, editorul, prin politica lui, contribuie și el la formarea și la educarea cititorilor: vorbim de valoarea produsului, dar și de toate celelalte atribuții de calitate: privitoare la traducere, la tehnoredactare, la grafică... Încă de la început am încercat să asigurăm și o formă corespunzătoare a produsului „carte”.

Există o criză a lecturii? Și-au pierdut oamenii dorința de a citi?

Nu cred nici în ceea ce s-a numit „o criză a lecturii”. Cred că, mai degrabă, există o insuficiență din partea producătorilor, din partea editorilor. Eu cred că, dacă am avea puterea să publicăm anual 2000 de titluri, ritmul de vânzare ar fi același, procentual, dar, în valori absolute, ar fi mult mai mare. Deci, dacă în loc de 5000 de titluri, la un tiraj mediu de 1000 de exemplare, în România ar crește numărul de titluri și tirajul mediu, lumea n-ar fi enervată de o abundență prea mare de carte. Sunt zone uriașe neacoperite, nu există titluri, nici măcar de sămânță pentru anumite plaje ale cunoașterii. Cred că nevoia de lectură vizează atât zona culturii generale, cât și zona de specialitate. Este, pe de altă parte, sigur că publicul nu acceptă orice. Nu o să cumpere un roman prost, o carte de interes restrâns doar pentru că nu are altceva de cumpărat, dar dacă ar găsi în librării ceea ce-l interesează strict, ar cumpăra. Sunt numeroase nișe neacoperite, despre care nimeni nu știe nimic. Ca să nu mai vorbim despre zone care sunt acoperite insuficient sau sunt acoperite prost. Cu producția de dicționare ne plasăm în sfera deplinei tragedii editoriale. Eu aș începe cu dicționarele axate pe limbile principale, domeniul fiind slab reprezentat, ca să nu vorbim despre limbile mai restrânse, mai mici ca importanță, fie că discutăm despre ivrit, sau despre polonă, despre maghiară, turcă sau cehă. Câte limbi, atâtea nevoi... Atâta timp cât nu există stive de cărți care stau nevândute, atâta timp cât cartea se vinde, nu putem vorbi despre o criză a cărții. Dar o vină avem: noi, românii, nu facem lucrurile cum trebuie. Aceasta fie pentru că nu știm, fie pentru că nu putem, fie pentru că nu vrem. Cărțile nu se vând singure, ele trebuie însoțite de o activitate intensă de promovare.

Care este părerea dumneavoastră despre desființarea Târgului Bookarest și înlocuirea lui cu salonul Bookfest?

Orice proiect nou este o provocare. Faptul că editorii nu au reușit încă să formeze o singură asociație profesională este încă o boală a copilăriei, o marcă negativă a tranziției. *Bookfest* a fost preluat de către Asociația Editorilor. Pe bună dreptate, Uniunea Editorilor din România s-a simțit puțin lezată. De ce asociația și nu toată lumea? Asociația a donat *in extremis*, proiectul, în urma discuțiilor

care au avut loc în cadrul unei noi structuri create prin schimbarea denumirii, Uniunea Editorilor din România care, de altfel, s-a și unit cu mai multe asociații, cu Asociația distribuitorilor, a patronatului și s-a format o federație. Probabil că, în momentul când va intra și AER în această federație, se va ajunge la un grad de normalitate ceva mai mare. Că a donat proiectul e foarte bine, de la anul uniunea va organiza acest salon împreună cu asociația. Cred în utilitatea coagulării mișcărilor de editori. Măcar pentru faptul că piața este extrem de mică, de firavă, la 50 de milioane de euro anual, părerea mea este că se situează la cel mult 10% din cât ar trebui să fie. Ar trebui să crească până la un nivel de 500 de milioane și nici așa nu s-ar ajunge la o criză de supraproducție, în nici un caz. Noi constatăm acum o subproducție netă, certă chiar în condițiile evidentei sărăcii a oamenilor, ale inexistenței parțiale a structurilor de difuzare. Au început, pe de altă parte, să apară și să se dezvolte noi canale de difuzare. Apar librării, apar lanțuri, apar jucători noi pe piață, supermarketurile contează din ce în ce mai mult și difuzorii tradiționali se reorganizează, sunt mulți care dispar.

Ați găsit editori străini interesați de unele titluri de cărți aparținând scriitorilor români?

Am făcut primii pași pentru a facilita apariția, în alte țări, a unor autori ai noștri. De exemplu, e în curs de apariție traducerea romanului lui Dinu Săraru, *Ciocoii vechi cu bodyguard*, în limba bulgară. Scriitorul Alex Mihai Stoenescu va face și el, probabil, obiectul unui astfel de contract pentru o traducere în limba franceză. O carte editată de noi și semnată de Virgil Măgureanu, *Declinul sau apoteoza puterii*, este în curs de apariție în Germania. Sunt, momentan, eforturi timide, dar vor fi amplificate. Suntem atenți la ce se întâmplă în alte țări. De pildă, în Israel este o nevoie acută de carte în limba română, dar, din păcate, lanțul de difuzare de acolo nu vede un interes deosebit pentru aceasta. Editori din țările din jurul nostru, din Ungaria, Polonia, sunt activi pe piața israeliană, au reprezentanți acolo, ar trebui să facem și noi mai mult în domeniul cărții în limba română pentru cititorii israelieni și pentru toții românii din afara granițelor. Dar, fie că e vorba de piața românească sau de străinătate, demersul nostru este unul de implicare: performanța este un semn al respectului nostru față de cititori.

Aprilie 2006, *Cronica Română*

ADINA KENEREȘ În lumea Editurii Compania

În Franța, criticul Petru Romoșan a deținut o galerie de artă. Adina Kenereș a lucrat în edituri franceze mari, medii și mici, ultraspecializate. Revenind în țară, la 30 septembrie 1998, după o absență de peste 10 ani, Adina Kenereș și Petru Romoșan înființează Editura Compania.

Irina Airinei: Care era proiectul de bază?

Adina Kenereș: În '98 când am fondat editura, ne-am propus să ne ocupăm de cartea pentru copii, pentru că asta lipsea teribil. Am încercat să împingem bolovanul ăsta al iresponsabilității față de domeniul junior. Și, din „nenorocire” pentru noi, primele cărți pentru copii pe care le-am făcut, au mers foarte bine. Atunci a apărut ideea de a ne ocupa și de domeniul cărții pentru adulți. În timp, în cei șapte ani de când ne jucăm cu editura, media a ajuns să fie de 30 de titluri originale pe an. Suntem o microîntreprindere, numărul maxim de salariați a fost de nouă, din care cinci se ocupă de gestiune, distribuție și contabilitate. Ceea ce înseamnă că, pe partea de creație editorială, eu, cel puțin, prestez o muncă fără week-end-uri, fără concedii, fără vacanțe și am parte de un stres permanent pentru că, nu-i așa, activăm în România...

Cum definiți orientarea actuală a editurii?

Editura are un profil foarte marcat: istorie, document, recuperare, restituire de texte neglijate, de texte necunoscute sau de texte foarte cunoscute, dar care au apărut numai în alte limbi, care interesează spațiul românesc și pe care le aducem în versiune românească la cunoștința publicului. Obsesia asta a documentului nu înseamnă altceva decât ancorare în real și ieșirea dintr-o ficțiune programatică, onirică și aproape recomandată ideologic sub comunism, iar singura serie de autori români contemporani pe care o avem include proză, dar în proza cu pricina, înainte de judecata asupra calității literare a creației, încapă judecata asupra a ceea ce oferă ea ca referință la o lume vie, adevărată și apropiată de noi. Până și calitatea documentară a prozei ne interesează și urmărim restabilirea relației autentice mult mințită în comunism, între politică și cultură, căci între cele două nu există o prăpastie. Versantul celălalt îl reprezintă cartea pentru copii și tineret, ca și pedagogia școlară prin care să reorientăm un pic înclinația tradițională românească spre acea lume care îi așteaptă pe copiii noștri. În altă ordine de idei, colecția *Altfel* găzduiește eseuri, sinteze și studii socio-umane adresate celor care au și drag de carte și curiozitatea de a înota în afara domeniului lor. În recreație servim și literatura, dar noi ținem la acest profil documentar și i-am cerut până și cărții de ficțiune să respecte acest principiu.

Unde vă situați în peisajul editorial românesc?

Pofta de diversificare în România este foarte mare, tentația creșterii și pe verticală și pe orizontală este gigantică, francezul are o vorbă frumoasă, spune că omul are ochii mai mari decât pântecul, toată lumea ar mânca mai mult decât poate suporta stomacul. La micul număr de librării pe care îl are România, 336, preferăm să facem mult mai puține titluri decât alte edituri, dar ceea ce facem, să facem bine.

Care sunt cele mai recente titluri apărute?

Cele mai noi produse ale noastre ilustrează spectrul domeniului istoriei, pe de o parte, iar pe de alta, cartea pentru copii. Ultima apariție este un volum de convorbiri al Laviniei Betea cu Ioana Berindei numit *Am făcut Jilava în pantofi de vară* care se cheamă așa pentru că Ioana Berindei, soția academicianului Dan Berindei a avut ghinionul să plătească tribut faptului că era fiica lui Ioan Hudiță, fruntaș țărănist. Toată familia a fost azvârlită în închisoare, fără judecată. Doamna Berindei nu știa că este însărcinată cu al doilea copil când a intrat în închisoare. Și-a dus sarcina în pușcărie, iar fetița care s-a născut acolo a mai stat 11 luni cu mama ei, umblând dintr-o celulă în alta, totul e dincolo de dramatic, dar este o perioadă trăită cu un extraordinar echilibru. Se plătea, practic cu destinul, picând prost sub secera și ciocanul clasei muncitoare. S-a plătit crunt pentru o aberație ideologică. Cartea e senzațională pentru că doamna Berindei este o ființă fabuloasă, este absolventă de istorie și vorbește aproape tipăribil. E un om demn și rafinat, ceea ce ajută la transmiterea unui mesaj coerent către public, mai ales către tineri. E un om care nu cere nici o răzbunare, nu are nici un cont de reglat cu nimeni și nici nu crede că așa se poate merge mai departe, cu bâta, crede că se poate merge cu un adevăr și o spune într-un mod convingător. Este o femeie de 1,50 m și 40 de kg care a avut tăria unui munte și care se prezintă și astăzi cu aceeași demnitate. Iar doamna Lavinia Betea este cercetător și profesor de psihologie socială și politică, aproape că s-a specializat în istorie recentă, în forma asta de convorbiri, făcându-se cunoscută prin volumele de interviuri publicate cu Maurer, cu Bârlădeanu și cu Corneliu Mănescu și prin alte studii cum ar fi cel despre Lucrețiu Pătrășcanu. Dar, până acum, a lăsat impresia că o interesează foștii demnitari comuniști care riscau să dispară și noi să nu vedem partea lor de adevăr, punctul lor de vedere. O mărturie trebuia să existe. Or, iată că, aici, este vorba

despre o victimă. Nimeni nu plânge în această carte, este un discurs foarte rațional și îmbărbătător. Așadar, se poate trece și peste oroare. Vom organiza o întâlnire cu Lavinia Betea, cu Ioana Berindei joia viitoare, la Muzeul de Istorie, la 4 după-amiază, încercând să aflăm și de la dânselle și de la istorici adevăruri dureroase.

Dar în domeniul cărții pentru copii?

Cea mai recentă carte pentru copii este o antologie realizată de Petru Romoșan. De vreo 30 de ani nu s-a mai făcut vreo antologie remarcabilă. De la începutul secolului al XX-lea și până în perioada interbelică, producția este uriașă, o lume întreagă s-a învățat în jurul copiilor, pe asta se baza normalitatea anilor '20-'30, în sensul recunoașterii necesității investiției în copil cât e mic, pentru că nu numai școala trebuie să fie bună, ci și ceea ce i se oferă pentru a-i forma o gândire critică, pentru sensibilitate și așa mai departe. Din anii '45 înapoi au dispărut încăperi întregi de preocupări. Iată de pildă, am descoperit cu stupefacție că Jules Verne pe care l-am citit pe vremea noastră era o aiureală, pentru că și asupra lui se aplica o cenzură forte. Dispăruseră referințe economice raționale, tot ce se referea la investiție, la etnici jenante din punctul de vedere al partidului comunist, tot ce se referea la Dumnezeu. Sunt texte clasice din care lipsesc zeci de pagini. Făcând confruntarea cu originalul, am fost șocați de-a dreptul. Petru Romoșan a citit munți de literatură și a sfârșit prin a face o alegere simfonică în care locurile de frunte sunt acordate campionilor literaturii pentru copii, care nu sunt foarte mulți. Sunt recuperați, astfel, Otilia Cazimir și Elena Farago, Topârceanu, Coșbuc, iar de la începutul anilor '60, Marcel Breslașu care fusese îngropat de istorie. Literatura lui pentru copii este fenomenală. Această antologie este pe piață deja. Se cheamă *Compania copiilor, Cele 100 de poeme ale copilăriei*. Începe cu fabuliștii, cu Anton Pann și Donici și se oprește la Matei Vișniec. Ultimii antologați sunt Traian Coșovei, Florin Iaru și Alexandru Mușina pe care noi îl știm ca optzecist puțin protestatar care, pe lângă faptul că e un om de litere respectabil, are o editură la Brașov, *Aula*. El face minuni în domeniul versului pentru copii.

Ați inițiat cronică Bucureștilor...

La capitolul restituiri istorice, într-o cadență de o carte sau două pe an, va fi, în continuare, servită, imaginea Bucureștilor. În anul care a trecut, am tipărit *Cronica Bucureștilor de la 1500 și... până la 1947*, antologie de texte cu peste 400 de fotografii și cu inserturi de imagine alb-negru și color, carte care venea după *Bucureștii mahalalelor* care a reprezentat o cotitură de 180 de grade în modul de a percepe orașul, ca pe un loc plin de farmec și de pitoresc căruia i se asociază și mizerie și delăsare și foarte multe lucruri care țin de partea noastră răsăriteană, pe care o tot negăm.

Ați impus modelul scriiturii de artă...

Eu am lucrat în Franța și cu trusturi foarte mari, cu edituri medii și cu edituri foarte mici. Într-un fel se lucrează la volum, într-o fabrică de cărți și altfel se lucrează într-o editură mică, unde se află împătimitii cărții. Eu chiar fac parte din această categorie. Așa că eu mă prezint foarte năzuos drept *primul sclav al acestei edituri*, drept *salahorul zero*. Prieten mi-e directorul, dar asta nu înseamnă nimic. În Franța eu n-am văzut pe nimeni strălucind de fericire că e director. A fi șef de ceva înseamnă a fi apăsător de sarcini. Lumea fuge de scaunul ăsta, nu-l vânează nimeni, este o răspundere de competență, dar este și răspunderea morală, cărțile nu sunt hârtie moartă, cărțile sunt niște animale vii, sunt ca oamenii, nici nu știi până unde se poate mișca o fibră într-un om, uneori ajunge o frază să schimbe un destin, iar un curent de opinie, o linie de dezbatere care se lansează într-o carte poate să schimbe mersul unei societăți. Unele cărți de-ale noastre au schimbat ceva, s-au

pus întrebări care de 50-60 de ani încoace stăteau pe limba tuturor, acum sunt cap de ziar, au devenit o banalitate. Titlul cărții noastre *Boierii minții* a devenit o sintagmă și un punct de discuție. Acum cuvântul mahalale are o altă valoare, o altă încărcătură. Nu poți să dai drumul unei cărți delicate fără ca ea să aibă aparatul critic necesar.

Ce vă doriți acum?

Îmi doresc să editez carte bună și să citesc o presă bună. Și cred că este destul de mult pentru prezent.

Martie 2006, *Cronica Română*

LUCIAN PRICOP

Paralela 45 și literatura română

Irina Airinei: *Paralela 45 a înregistrat performanța de a oferi publicului, anul trecut, 400 de titluri noi în total. Una dintre trăsăturile dominante ale activității dumneavoastră este literatura română contemporană. Vreți să explicați această opțiune?*

Lucian Pricop: Paralela 45 a căpătat, în timp, un soi de renume în spațiul editorial românesc devenind cunoscută prin faptul că este editura care publică literatură română. Este foarte adevărat că, din 1997 și până astăzi, sunt peste 350 de titluri semnate de tineri autori români publicate la Paralela 45. Într-o perioadă în care literatura română nu era publicată și nimeni nu se gândea la o recanonizare a acesteia, ne-am îndeplinit această misie de a muta, în istoria literaturii române, accentul dinspre marea literatură clasică înspre literatura vie. Este firesc ca în orice țară să existe această tendință, de a recepta, în primul rând, literatura care se creează în momentul respectiv. Ori, dacă noi am făcut acest lucru, l-am făcut crezând în literatura română cu toată tăria, iar anul acesta, începând din martie vom lansa pe toate canalele de presă un mic film al acestei experiențe, în prezența autorilor noștri, a cărților lor. Am alcătuit un portofoliu major în acest domeniu. Alături de acesta, coexistă, în cadrul editurii noastre, un alt spațiu, cel al beletristicii străine unde sunt câteva chei pe care le-am creat pentru marile opere. Așa s-a născut colecția de capodopere a Paralelei 45 care anul acesta va readuce în librării câteva cărți fundamentale, mă refer la o integrală lirică Rainer Maria Rilke așa cum există doar în cultura mamă, în cea germană, unde era firesc să existe, și iată că un traducător, Mihail Nemeș, autorul noii traduceri a lui Faust care a apărut la sfârșitul anului trecut, a reușit această performanță, de a pune într-o capodoperă, ca ediție critică, toată opera rilkeană.

Ce evenimente vor mai marca anul editorial 2006?

Tot anul acesta vor apărea în noi ediții, am speranța, în aceleași condiții grafice gândite de Romulus Vulpescu, *Alfed Jarry*, *Ubu Roi* și *Richard al treilea* în co-traducere Romulus Vulpescu și Ion Barbu. Într-o altă ordine editorială, există o colecție *Ficțiune fără frontiere* care subsumează doi autori purtând același nume, Marie Nimier și Roger Nimier; Marie Nimier fiind un autor francez contemporan, foarte în vogă. Am publicat chiar zilele acestea un roman de o mare finețe autobiografică, romanul lui Nimier se cheamă *Copiii triști*, autorul aparținând aceleiași generații cu Anton Blandin sau Céline. Nimier face o altă literatură, venind dinspre romantism, dar vehiculând și ideile Noului Roman. Cartea despre Roger Nimier se cheamă *Regina tăcerii*, după supranumele pe care tatăl ei i-l dăduse în copilărie. O serie care continuă, a fraților Strugatski, poate cei mai bine primiți autori din lumea SF-ului în care se înscrie, anul acesta, cel mai iubit roman al fraților Arcadie și Boris

Strugatski, *Piciul*. O serie Céline care începe cu *Interviu cu Profesorul Y*, în ciuda scandalurilor pe care le-a iscat eticheta antisemită a lui Céline, am crezut și cred în continuare în valoarea literară care transcende apartenența politică sau doctrinară a autorului. Și pentru a proba că nu avem de-a face cu acest lucru, pe 28 februarie se va lansa, la Institutul Francez, în prezența Maiei Morgenstern și a Simonei Popescu, unul dintre cele mai frumoase romane pe care le-am citit în ultima vreme, care are și un destin de carte special, un roman semnat de Irene Nemirovski, autoare de etnie evreiască, de naționalitate ucrainiană, care se stabilește în Franța și trăiește toată drama anilor '40, romanul *Suita franceză*. Este o carte cu un destin special pentru că a apărut în 2004 în Franța, la mai mult de 6 decenii din momentul în care a fost scrisă, călătorind, efectiv în valiza Irenei Nemirovski, ca un manuscris pe care s-au temut să-l deschidă. Am reușit chiar eu traducerea acestei cărți iar valabilitatea literaturii lui Nemirovski este completată de povești de un dramatism excepțional.

Revenind pe teritoriul literaturii române...

Nu pot lăsa la urmă două cărți din registre diferite, o carte a academicianului Solomon Marcus, *Pornind de la un zâmbet* care, în maniera sa specifică de a face filozofie într-un mod accesibil, dezbate probleme de o actualitate teribilă începând de la media, de la tipul de comunicare jurnalistică și terminând cu ecuațiile matematice care închid în ele o întregă filozofie. Spuneam că mai există o carte din aceeași paradigmă, a unui om politic român, puțin uitat, Ioan Hudiță fost ministru al agriculturii în anii '44-'45, provenind dintr-o familie aristocratică, volum îngrijit de academicianul Dan Berindei. Iar jurnalul lui Hudiță acoperă primele zile de după '44. Se reevaluează, astfel, întreg procesul de sovietizare, de impunere a unui regim politic dictatorial în România. Un alt proiect ține de publicarea, în premieră, în România, a unui autor francez, Philippe de Soudre, cu o cotă importantă în lumea francofonă. Romanul lui Philippe de Soudre apare bilingv, în română și în franceză, dar, pentru prima dată în România. Am speranța că acest lucru va fi de mare interes și pentru prezența românească la Salon du Livre de la Paris, în martie, când vom lansa această carte, *Statul Internet*, *L'État Internet*. Pentru luna februarie am gândit un proiect care vine în completarea programului educațional al editurii noastre. Avem un proiect care se cheamă *Reîndrăgostește-te citind* și care a fost lansat pe 14 februarie, de Ziua Îndrăgostiților. Vrem să renaștem tentația de apropiere între oameni, a ideii de cuplu, de apropiere în familie, prin lectură. Ce poate să fie mai captivant decât cărțile colecției care se cheamă *Biblioteca erotică*, precum și cărțile dintr-o altă colecție a editurii, colecția *Practic*, seria *Sexualitate, sfaturi reale pentru armonizarea vieții de cuplu*. Printr-o încercare a noastră de fidelizare a cititorilor vom oferi un week-end la munte celui mai bun cititor al nostru, cuplului respectiv.

Dispare Târgul Internațional de Carte Bookarest?

Ce se întâmplă, însă, în lumea editorială de astăzi? Se întâmplă un lucru surprinzător, în același timp foarte grav, dispare un târg de carte, poate cel mai important târg de carte din România, *Bookarest*, organizat de Fundația ARTEXPO și avându-l ca manager pe Mihai Oroveanu și se creează alt târg care, inevitabil, nu poate înlocui prestigiul acestuia și nici nu-l poate prelua, *Bookfest*, creație a Asociației Editorilor din România, deși Asociația Editorilor din România nu este singura asociație profesională care există în țară, iar acest lucru se întâmplă fără consultarea și fără acordul, măcar formal, al celorlalte asociații din industria cărții. Nu am decât a mă mira: acest târg care dădea României o cotă internațională se pierde în favoarea unui proiect nou. Sper ca editorii din România să poată decide, cumva, într-un spirit democratic asupra proiectelor care privesc o întregă industrie. Desființarea este legată în mod direct de unul dintre finanțatorii Târgului *Bookfest*, Ministerul

Culturii. Dacă Ministerul Culturii a cedat spațiile în care se organiza târgul în arealul Teatrului Național Centrului Național al Dansului, Mihai Oroveanu nu mai poate face târgul în acest spațiu.

Februarie 2006

CRISTIAN NICULESCU

Cartea de învățătură a Editurii Niculescu

Irina Airinei: *Domnule director Cristian Niculescu, activitatea grupului editorial actual, grup care vă poartă numele, începe în anul 1993. Evoluția dumneavoastră profesională a pornit de la domeniul științelor exacte, ca licențiat al Universității Politehnice din București, specializat, ulterior, și în management și a continuat cu o „profesionalizare” la șase mari edituri germane . Care a fost contribuția „școlii editoriale germane” la punerea bazelor editurii pe care ați creat-o? Ne puteți vorbi despre importanța acestei experiențe?*

Cristian Niculescu: Activitatea de succes am început-o în 1993. Dar, de fapt, imediat după revoluție, în 1990, înfiinșasem deja o editură care se numea *Mondero*. La acea dată și mult după aceea, au fost mulți care au început o activitate editorială, în principal persoane din domeniul științelor exacte. Eu am avut șansa de a putea sta în Germania mai mulți ani, unde am studiat la mama ei acasă, cum se spune, economia de piață, pregătindu-mă în paralel pentru a preda cursul de inginerie economică în limba germană la Universitatea Politehnica din București. Contribuția școlii editoriale germane în formarea mea a fost foarte importantă. Am avut ocazia să fac practică atât în management, cât și în marketing, în distribuție, în redacție și așa mai departe, la edituri importante, printre primele șase-șapte care există, actualmente, în Germania. Este vorba de *Berthelsmann*, de *Fischer Verlag*, de *Springer*, de *Wissenschaftliche- buchgesellschaft*, de edituri specializate în economie cum sunt *Hofmann*, edituri specializate pe limbi străine și așa mai departe. A fost o experiență interesantă pe care o prețuiesc foarte mult și care m-a făcut să găsesc, repede, „drumul critic” în activitatea editorială, în fond, drumul optim pentru maximizarea succesului și minimizarea cheltuielii de efort.

Încă de la înființare, Editura Niculescu și-a propus să încurajeze autorii români, selectați cu grijă din rândul unor personalități consacrate ale învățământului, științei și culturii naționale: profesori universitari, cercetători științifici, scriitori. Importanța unui asemenea editor într-un context general de improvizație continuă a textelor didactice fundamentale, este enormă. Ce importanță acordați cărții de învățătură fundamentale, lucrului bine făcut în acest domeniu?

Editura noastră și-a propus să încurajeze, de-a lungul anilor, autorii români, personalitățile importante ale învățământului, științei și culturii naționale. La ora actuală, nu există o uniune a autorilor din rândul personalităților consacrate ale învățământului nostru. Uniunea Scriitorilor reprezintă și exprimă interesele scriitorilor de beletristică. Nu avem, în țara noastră, așa cum există în alte țări, o uniune care să reprezinte interesele profesorilor, învățătorilor, cercetătorilor științifici. Cartea de învățătură este o carte fundamentală care ne marchează și ne-a marcat pe toți în tot timpul formării noastre intelectuale. Școala românească a fost apreciată, stau mărturie rezultatele obținute de olimpicii noștri internaționali. Este necesară o altă poziționare a autorităților române față de manualele școlare. Insistându-se prea mult asupra criteriului „preț”, scade calitatea manualelor, calitatea cărții de învățătură. Am ajuns la adevărate recorduri negative dacă ne comparăm cu alte țări. Dacă în Europa, un manual este plătit de stat cu 10 până la 14 euro, în Republica Moldova și în Bulgaria cu 2 până la 3 euro, în România sunt manuale plătite chiar cu 0,3 euro. Această presiune continuă asupra

prețului din partea Ministerului Educației face ca tot accentul care ar trebui să fie pus pe calitate, să fie din ce în ce mai slab. La nivelul asociațiilor editoriale am discutat acest lucru și am găsit că există două soluții: una va fi, probabil, nevoia de acquis comunitar și în acest domeniu, ceea ce înseamnă o presiune a Uniunii Europene în perspectiva sumelor care trebuie acordate manualelor școlare, acest lucru s-a întâmplat în Grecia, o a doua soluție o reprezintă aplicarea principiului descentralizării învățământului și acordării posibilității școlilor, altor entități școlare, să cumpere manualele la prețurile fixate de piață și nu în mod arbitrar de o comisie sau alta de la Ministerul Educației.

Ariile dumneavoastră tematice pornesc de la cartea școlară, lărgind puțin sfera, de la cursurile universitare și continuă pe latura cărții de referință cu dicționare, atlase, precum și cu cartea de specialitate din domenii precum medicină, istorie, psihologie, educație, informatică, management, marketing, macroeconomie și altele. Care sunt punctele de interes ale publicului țintă pe care le-ați onorat prin demersul dumneavoastră editorial?

Am împărțit paleta editorială a Grupului Niculescu, în 15 capitole. Unul dintre punctele centrale de interes îl reprezintă cărțile de învățare a limbilor străine, dicționare, cărți de școală, lucrări de informatică, alte lucrări de specialitate. Avem mulți abonați la clubul nostru de carte, avem multe persoane care comandă, lunar, prin poștă, cărți din portofoliul nostru editorial, în special din aria non-fiction. De succes sunt dicționarele, am cultivat o serie întreagă de autori români. Suntem deschiși către un demers în creștere în privința cărții pentru copii, a cărții de management, a cărții de economie. Consider că tineretul este din ce în ce mai preocupat să descifreze tainele economiei de piață.

Ați inițiat recent o colecție de beletristică intitulată generic „Cartea de recitare”. Sunt autori contemporani de anvergură prinși în acest proiect, ca de pildă Julia Glass, distinsă cu National Book Award, David Grossman, laureat al Premiului Sappir sau Lucia Etxebarria, deținătoarea Premiului Nadal pe 1998. Puteți să ne descrieți pe larg acest proiect?

Această colecție nou-înființată anul trecut cuprinde scriitori contemporani de mare succes, unii chiar tineri, distinși cu premii însemnate în țările lor și se adresează tuturor aceluia care vor să aibă contact cu fenomenul literar contemporan, cu literatura bună. Avem inaugurate încă două serii, *Biblioteca școlarului*, cuprinzând cărți de beletristică din programa școlară, autori clasici, iar a doua serie se numește *Cartea de vacanță* și cuprinde clasici ai literaturii românești și universale care trebuie să fie citați și recitați de cât mai mulți tineri.

Care sunt deschiderile dumneavoastră externe, parteneriatele cu mari edituri și ce ne puteți dezvălui referitor la aceste cooperări, în perspectivă?

Aceste parteneriate se traduc prin achiziționarea de drepturi de autor sau coeditări ale anumitor opere. Aș enumera Editura *Klett* din Germania, o editură semnificativă din punctul de vedere al cărții școlare de limbi străine, Editura *Huber* din Múnchen, o editură specializată în învățarea germanei în afara granițelor Germaniei, Editura *Langenscheidt*, cu același profil, cealaltă editură *Huber* specializată în hărți, atlase, de asemenea edituri din Franța ca *Larousse*, *Gallimard*, *Nathan*, edituri din SUA, *McGraw-Hill* cu care realizăm cărți de economie și management și altele.

Ce loc ocupați pe piața cărții din România? Care este locul producției de carte din România comparativ cu producția de carte din Europa, cantitativ și calitativ vorbind?

Există 10-20 de edituri care, prin cifra de afaceri se situează în fruntea producției editoriale din România. Nu există o editură specializată pe un singur domeniu editorial. Fiecare încearcă să-și găsească echilibrul pe această piață din perspectiva confruntării cu neseriozitatea unor parteneri din distribuția de carte. Producția de carte din România este de 2-3 ori mai mică decât în țări dezvoltate din Europa în care cifra de afaceri în domeniu reprezintă cam 2-3 la mie din PIB, la noi, această cifră reprezintă cam 1 la mie din PIB. În viitorul apropiat, din punct de vedere cantitativ, producția de carte din România se va dubla sau se va tripla.

Există o criză a lecturii? Și-au pierdut oamenii dorința de a citi?

Nu cred că există o criză a lecturii. S-au făcut numeroase supoziții privind bătălia care s-ar da între cartea tradițională și cartea electronică. S-au făcut speculații asupra influenței internetului asupra tineretului, în legătură cu pierderea dorinței de a citi. Acum 7 ani, la Târgul de Carte de la Frankfurt, era un mare pavilion de carte electronică. În timp, acest pavilion s-a redus continuu și a ajuns ca anul trecut să dispară de tot. Fiecare editură are un departament de multimedia, face sau nu carte electronică pentru că s-a dovedit că ele nu folosesc decât în munca de cercetare științifică, dar și în viitor, așa cum coexistă televiziunea și cinematograful după ce unii preziseseră moartea cinematografului după apariția televiziunii, tot așa cartea va continua să existe în paralel cu internetul, va crește dorința de a citi pe măsură ce puterea de cumpărare crește. De aceea, la ora actuală, în occident, se pare că oamenii citesc mai mult în ultimii ani, la noi în țară acest val nu a sosit încă, dar sunt convins că nu ne va ocoli nicicum. Este loc în România pentru o producție de carte mult mai mare. Piața de carte tinde să crească, ea se va dubla, sunt multe domenii editoriale care nu sunt acoperite de o producție adecvată.

Cum vedeți desființarea Târgului Bookarest, care ajunsese, în 2005, la cea de-a XIII-a ediție, și înlocuirea lui cu Salonul de carte Bookfest?

În majoritatea țărilor de tradiție din vestul Europei există câte un singur târg mare. La noi s-au înființat, după '89, două târguri importante: Târgul de carte *Bookarest* și Târgul de carte *Gaudeamus*. După părerea mea e mult prea mult. Eu cred că în România este loc pentru un singur târg mare. Este timpul să ne dezbărăm de obiceiul de a vinde cărți în timpul târgului. E timpul de a face ceea ce se face peste tot în lume, de a vinde drepturi de autor la târgurile de carte. La marile târguri internaționale nu se permite vânzarea de carte decât în ultima după-amiază, sau deloc. Sper ca, în curând, să intrăm și noi în această normalitate. La noi este încă nevoie și de acești bani pentru editori, pentru a-și putea întări poziția pe piață. Eu cred că această discuție legată de desființarea Târgului *Bookarest* și înlocuirea lui cu salonul de carte *Bookfest* va contribui la înlăturarea confuziei existente până acum. La ora actuală există vreo 6-7 organizații și asociații editoriale și sperăm ca Uniunea Editorilor din România să aducă o șansă în plus în vederea unificării mișcării editoriale de la noi. Disputa privind organizarea târgurilor tinde să se permanentizeze pentru interesul unuia sau altuia, iar Uniunea ar putea să remedieze această situație. Sunt adeptul organizării unui singur târg mare în România.

Georgeta Vîrtic: Aș vrea să aduc la lumină specificitatea muncii de redactor: pentru acesta, fiecare lucrare este un produs unic. Avem un colectiv format și din oameni cu experiență și din oameni foarte tineri, foarte dedicați muncii editoriale. Pentru editor, cel mai important lucru este gândul la cititor. Lui, în primul rând, îi suntem credincioși, dorim să îi oferim o carte de bună calitate. Suntem foarte mândri de colecția noastră de dicționare, suntem mândri că oferim publicului carte utilitară și de informare de valoare, suntem mândri că rezistăm cu cartea școlară, domeniu în care lucrăm în condiții din ce în ce mai grele, mai opresive. Redactorul, din păcate, are foarte puțin timp

la dispoziție pentru a elabora un manual școlar, mai întâi din cauza calendarului de lucru impus pentru licitațiile și evaluările de manuale care îi lasă foarte puțin timp de la aprobarea programelor și până la aprobarea de licitații și de manuale. Dacă le-am oferi autorilor noștri mai mult timp de lucru, nu ar mai dispărea de pe piața cărții autori valoroși. Aici se lucrează în echipă, atmosfera de lucru este permanent creativă, există o bună comunicare între compartimente și o susținere reciprocă extraordinară. Oamenii din editură se văd și se salută cu drag, sunt foarte multe zâmbete în Editura *Niculescu*.

Aprilie 2006, *Cronica Română*

ȘTEFAN IUREȘ

„Ne propunem lărgirea tematicii”

Irina Airinei: *Cu ce s-a prezentat în fața publicului editura pe care o conduceți?*

Ștefan Iureș: La Salonul de carte *Amplus*, Editura *Hasefer* a venit cu producții noi, cu un bogat sortiment de prelucrări, apt să acopere sfera întregă de preocupări a oricărui om dornic de cunoaștere. La salonul de carte *Amplus* a avut loc lansarea volumului dedicat binecunoscutului pianist, muzician și profesor de muzică, Dan Mizrahy. Cartea se intitulează *Așa a fost*, având ca subtitlu *Exerciții de memorie*. Este un volum masiv, autorul propunându-și să treacă în revistă o activitate extrem de bogată, în special pe aceea de interpret al muzicii lui George Gershwin, cel mai important compozitor american din secolul al XX-lea, dar nu numai atât, ci și sutele de personalități din lumea muzicală cu care Dan Mizrahy s-a intersectat în îndelungata și fecunda sa activitate. Eu am fost redactorul acestei cărți iar prefața o semnează muzicologul Grigore Constantinescu. Acesta spune, printre altele: „(...) o viață de om sub timpuri și, totodată, o viață de artist care și-a autentificat vocația prin muzică. Pentru mine, descoperirea lui Dan Mizrahy a venit dinspre muzică (...) și a înflorit, treptat, ca o azalee fără sfârșit.”

Ce alte lansări au mai avut loc?

La acest salon de carte a mai avut loc lansarea unui alt volum, este vorba despre *Deslușirea sulurilor de la Marea Moartă* de Jonathan J. Campbell, un ilustru savant care a studiat la Aberdeen și la Oxford și care predă la Bristol cursul de studii biblice. El este cel care a adus la zi sinteza studiilor consacrate sulurilor de la Marea Moartă, care, așa cum s-a spus de multe ori, reprezintă marea descoperire a secolului XX, cele aproximativ 900 de fragmente ale textelor sacre aflate în cele 11 peșteri din jurul Mării Moarte. De asemenea, a avut loc și lansarea albumului *Evreul în pictura modernă* de Claus Stephani, cu o ilustrație bogată. Acestea sunt, extrem de succint configurate, câteva direcții, câteva orizonturi pe care le oferim cititorilor noștri. Aș mai aminti că se află într-o fază avansată de lucru un roman al lui Sergiu Dan, *Unde începe noaptea*. Este o restituire, această scriere pe care Sergiu Dan a realizat-o imediat după încheierea celui de-al doilea război mondial cu imensul său cortegiu de suferințe și nedreptăți. Cartea, deși a fost editată atunci, nu a putut ajunge pe piață, a fost cenzurată și oprită. Editura *Hasefer* își face un titlu de onoare prin gestul de a o aduce astăzi în mâinile și în sufletele cititorilor români.

Care sunt preocupările dumneavoastră de perspectivă?

Ne preocupăm să lărgim aria de tematici și de formule publicistice cu care susținem oferta literară și îi invit pe cei care cunosc producția editurii noastre și o apreciază ca și pe cei care încă nu

au venit către noi, să caute aceste lucrări care se doresc utile, pline de învățăminte, frumoase ca obiect spiritual de înaltă clasă și plăcute. La Salonul *Amplus*, a fost pentru prima dată creat standul dedicat minorităților, stand care a pus în valoare contribuțiile acestora la cultura română. Sper ca această inițiativă frumoasă să fie continuată și în cadrul târgurilor viitoare de carte.

Martie 2006, *Cronica Română*

LAURENȚIU NAT Proiect editorial unic

Irina Airinei: *Cum și când ați apărut pe piața cărții?*

Laurențiu Nat: Am început cu Cartea Universitară, editură care s-a dezvoltat extraordinar, ulterior a apărut Editura Aldine care are un specific de literatură și Editura *Pepe Books*, cu specific de carte de copii. La ora actuală, trustul editorial Cartea Universitară publică circa 300 de titluri pe an. Există profesori străini și români de prestigiu, membri ai Academiei Române care ni s-au alăturat și fac parte din colegiul consultativ.

Rolul principal al editorului ar trebui să fie acela de formator de conștiințe. Cum se îmbină acest rol cu activitatea de selecție a valorilor, cu orizontul de așteptare al publicului larg?

Titlurile pe care le publicăm sunt cărți de învățătură, care îmbogățesc omul atât prin latura informativă, cât și prin cea formativă.

Pornind de la pregătirea dumneavoastră complexă, medicină, filozofie și administrarea afacerilor, precum și masteratul în managementul sanitar, cum și-au dovedit utilitatea pe componentele activității editoriale aceste trei laturi ale formației și personalității dumneavoastră?

Trustul editorial Cartea Universitară necesită cunoștințele necesare administrării unei afaceri, avem o componentă editorială specializată pe medicină, ne ocupăm de domeniul filozofie, avem foarte multe lucrări apărute sau în proiect, patru publicații periodice internaționale de filozofie. Revista *Linguistical and Philosophical Investigation* este prima cu care am început. Una dintre ele este pe site-ul Universității din Virginia. Revistele noastre sunt cotate internațional. Colaborăm cu profesori de la universități prestigioase din SUA, din Marea Britanie la realizarea lor. Sunt 5 profesori de la Oxford care fac parte din colegiu. Trebuie să știi ce se discută în filozofia secolului al XXI-lea, care sunt temele.

În ceea ce privește partea medicală, noi avem o colecție de atlase de foarte strictă specialitate, niște lucrări de referință, unele referitoare la descoperiri unice la nivel mondial. Această colecție de atlase medicale aparține autorilor români contemporani. Acest lucru este valabil nu numai pentru Cartea Universitară care publică literatură științifică, dar și pentru Editura Aldine deschisă autorilor români contemporani. Una dintre cele mai recente reușite este cartea Adelei Simedrea, o autoare care promite. Ceea ce a reușit până la vârsta de 18 ani este senzațional.

Care este proiectul actual cel mai important?

Un proiect la care lucrăm acum și pe care am început să-l punem în practică este să oferim autorilor români șansa de a publica în străinătate la edituri din Franța și din Marea Britanie, e vorba de o deschidere culturală pe care, până în momentul actual, România nu o are în nici un fel, e prima dată când o editură românească stabilește un parteneriat cu cineva din afară, așa încât valorile

noastre să poată să beneficieze de circulația operelor, în special pe partea științifică. Pentru ca un cadru universitar să dobândească titlul de conferențiar sau de profesor, se pune foarte mare accent pe relevanța internațională a lucrărilor, această deschidere pe care profesorii noștri o obțin extraordinar de greu, fără nici o legătură cu valoarea lucrărilor lor. În acest sens am găsit o posibilitate prin care să le acordăm accesul firesc pe care oameni cu poziții similare din instituții din occident îl au. E vorba de un parteneriat între edituri. Rezultatul este că ei pot să publice nu la noi, ci la o editură din străinătate, exact cum ar publica la o editură românească. Avem parteneriate cu edituri din Marea Britanie și din Franța și încercăm să extindem aria noastră de legături. Suntem în faza în care aceste parteneriate există, sunt funcționale, se poate lucra, sunt deja mulți autori români care doresc să participe. Este, credem noi, o deschidere așteptată pentru cultura română.

Februarie 2006, *Cronica Română*

AURA CHRISTI

O editură cu proiecte majore

Editura *Ideea Europeană* a fost înființată acum trei ani. Fiind o tânără instituție de cultură, a devenit rapid recognoscibilă în peisajul cultural și editorial autohton, întrucât și-a axat activitatea pe proiecte majore. Între aceste proiecte se situează vechea și prestigioasa revistă națională *Contemporanul*, autori-pilon ca, de pildă, Nietzsche, Rilke, Dostoievski, Tolstoi, Breban, Ianoși.

Între titlurile cele mai prestigioase figurează: Nietzsche, *Dincolo de bine și de rău*; Nicolae Breban, *Fr. Nietzsche. Maxime comentate, Puterea nevăzută, Vinovați fără vină, Elegii parisiene*; Ion Ianoși, *Dostoievski și Tolstoi · Poveste cu doi necunoscuți, Dostoievski · Romanul unei drame*; L. Tolstoi, *Jurnal*, 2 vol., Rilke, *Țvetaieva, Pasternak, Roman epistolar*, în traducerea Janinei Ianoși; Aura Christi, *Celălalt versant, Marile jocuri*; Irina Petraș, *Despre moarte, feminitate și alte eternități*; Petru Poantă, *Cercul de la Sibiu* și altele.

Irina Airinei: *Care ar fi provocările actuale pentru piața editorială din România?*

Aura Christi: Provocarea majoră a pieței editoriale din România e întoarcerea cu fața către scriitorul român viu. Marea majoritate a editurilor, în frunte cu editurile-mamut (mă refer la cele mai notabile, *Humanitas, Paralela 45, Polirom*), au neglijat, cu câteva, în general cunoscute, excepții, scriitorul român viu, care a fost, este și va rămâne, cu toate acestea, o instituție. E drept că, în ultimul deceniu, scriitorul român trece printr-un con de umbră. Iar eforturile unor edituri, ca *Polirom* bunăoară, nu sunt întotdeauna bine gândite (deși, nuanțez, această editură are colecții de autori români, totuși, se pot face lucruri mai interesante și mai multe); și când spun acest lucru, mă refer la campania de lansare a câtorva tineri condeieri nu tocmai reprezentativi, orchestrată de *Polirom* un pic exagerat. Cărțile celor câțiva tineri, unele dintre ele, se înscriu în siajul pornografiei. Păcat de energia investită. Păcat de efort (inclusiv de efortul financiar). Sper, totuși, că lucrurile se vor așeza pe făgașul dorit.

Cu ce dificultăți vă confrunțați?

Lipsa suficientă a banilor. Ticăloasa lege a sponsorizării, care încurajează investiția în fotbal în detrimentul sponsorizării faptelor culturale. Dificultățile au dus la lansarea în circuitul mass media a unui *Apel pentru salvarea culturii române vii*, semnat, până la ora actuală, de circa 750 de personalități din România, Israel, Grecia, Germania, Franța, Italia, Austria etc. (vezi detalii pe www.ideeaeuropeana.ro), *Apel* care a beneficiat de solidaritatea colegilor din presa vorbită și scrisă

din întreaga țară. Autoritățile însă n-au reacționat deocamdată la modul cuvenit. De pildă, actualul ministru al culturii, Adrian Iorgulescu continuă să susțină că, de fapt, cultura română beneficiază de foarte mulți bani și, mai nou, că „operatorii culturali” nu știu să facă proiecte. Se întâmplă ca proiectele făcute de noi să fie apreciate în străinătate. Nu acasă, aici, pe terenul nostru. Stranie situație, nu?

Vorbiți-ne despre realizările cele mai recente și despre proiectele dumneavoastră.

Editura *Ideea Europeană* pe care o reprezint împreună cu partenerul și fratele meu, Andrei Potlog, e o tânără instituție care își axează activitatea pe proiecte majore; și când spun acest lucru, mă refer la nume ca bunăoară Dostoievski, Tolstoi, Nietzsche, Rilke, Breban, Ion Ianoși. Sloganul instituției noastre – care reunește câteva instituții sub aceeași cupolă: *Fundația Culturală Ideea Europeană, Editura Ideea Europeană, EuroPress Group, revista Contemporanul*, care în 2006 a împlinit 125 de ani de la înființare (și care este sabotată metodic de organismele administrative autohtone) – este: *profesionalism, eficiență, valoare*. Citim, împreună cu lectorii, colaboratorii noștri fideli care ne urmăresc de trei ani, revista noastră, un podium național de real prestigiu, în formula lansată de romancierul Nicolae Breban, iată, de șaptesprezece ani. E mult? E puțin? Nu știu. Faptul de care sunt sigură e că încercăm să oferim tot ce avem mai bun. Mai valoros. Adică ne facem datoria. Așa cum vom proceda și în continuare. Chiar dacă, da, condițiile nu rareori sunt, mai degrabă, ostile detectării, susținerii și promovării valorii reale, vii.

Ianuarie, *Cronica Română*